

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/474

Karar NO: 1980/485

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olup ilândan 3 aydan daha önce işlenen, ancak 1402 sayılı Yasa'nın 13/b maddesinde yazılı bağlantı mevcut olan suça ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği Hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Hüseyin Kaba ve Arkadaşları

O L A Y : 21.5.1978 günü (Adana Yurtsever Devrimci Gençlik Derneği'ni başkan ve üyeleri olan sanıkların yaptıkları genel kurul toplantısında (Bağımsız Küdistan, Halklara özgürlük , Dersim kürtlerinin bağımsızlığı için savaş, devrim şehitleri üzerine, ne zaman kızıl bayrak örtülecek) şeklinde slogan atıp dövizler sergileyerek halkı suç işlemeye tahrik ve tüzüğe aykırı davranarak dernekler yasasına muhalefet ettikleri ve Yasa'nın cürüm saydığı eylemleri övdükleri ileri sürülerek Türk Ceza Yasası'nın 64., 125., maddeleri yolu ile 311/1., 312/1., 1630 sayılı Yasa'nın 35/1-a-b-2 a, 45/son ., 62/2-3., 64/1. maddeleri ile cezalandırılmaları istenmesi ile Adana Cumhuriyet Savcılığı'nca kamu davası açılmıştır.

1- Adana 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 20.2.1979 gününde, 1979/45-57 sayı ile; suçun Anayasa'nın tanıdığı temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemlerinden ve sıkıyönetim ilânına neden olan suçlardan bulunduğu,
2- Adana-Ahramanmaraş-Gaziantep-Urfa İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde ; 4.4.1979 gününde, 1979/184-63 sayı ile; suçun sıkıyönetim ilânından önce işlendiği ve şiddet eylemi niteliğinde olmadığı ve sıkıyönetim mahkemesinde görülen bir dava ile de irtibatlı bulunmadığı,

Gerekçesi ile görevsizlik kararı vermişlerdir. Her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen alınsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Oğuz Barutoğlu, İsmail Oğuz, Orhan Erdem, Şeref Bolungüç, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un katılmaları ile yapıldığı 15.12.1980 günlü toplantısında, geçici raportör İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet

Esas NO: 1980/474

Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Musa Sönmez'in aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Sanıkların üzerine atılan ve olay yerinde oluş biçimi açıklanan suçun niteliği açısından, Millî Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına giren ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmasına, gerçi suç sıkıyönetim ilânından üç aydan önce işlenmiş ise de, 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı Yasa ile değişik 13/b maddesinde belirtilen kural gereği, sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğunun açıkça anlaşılmasına göre, davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Urfa illeri Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin 4.4.1979 günlü, 1979/184-63 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Orhan Ertosun'un karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 15.12.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

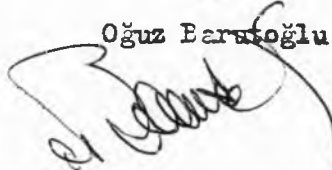
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Oğuz Barınoğlu

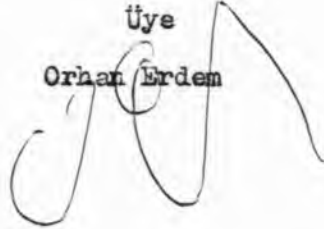
Üye

İsmail Oğuz

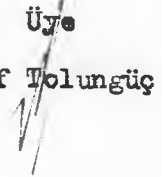
Üye

Orhan Erdem

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun

Ym
s/k

S/K

KARŞI OY YAZISI

Sanıklara isnat olunan eylemlerinden dolayı yargılanmaları gereken görevli ve yetkili mahkemenin tayini ve tesbit edilebilmesi için evveleminde sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerini gösteren Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu Kararı 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun ilgili maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekir.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görev ve yetkileri Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu Kararı'nın 4. ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13., 14., 15. ve 23. maddeleri ile tedvin edilmiştir. Sanıklara isnat olunan suçlar sıkıyönetim ilânından önce..... tarihinde işlenmiş olduğuna ve sıkıyönetim ilânından önce işlenen suçlara, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılması esas ve usulü aynı kanunun 2301 sayılı Kanunla değişik 13. maddesi (a) ve (b) bendlerinde belirtildiğine ve (a) bendinde aynen ".....sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suçları.....sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlemiş olanlarla; (b) bendinde ise; "Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müsterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır" denildiğine nazaran, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin sıkıyönetim ilânından önce işlenen suçlarla bakabilmesi için dava konusu eylemin, sıkıyönetim ilânından 3 ay önce işlemiş sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suç veya "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müsterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlemiş bulunması şeklinde iki esas kabul edilmiş bulunmaktadır.

Burada önemli olan ve çözümlenmesi gereken husus, sözü edilen kanunun (b) bendinde yer alan ve görevi düzenleme yönünden (a) bendine istisna teşkil eden "umumi ve müsterek gaye içerisinde irtibatlı" olma deyimi olmaktadır. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesinin eski hali ile 2301 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen şekli birlik değerlendirildiğinde; kanun koyucu tarafından, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin işleri hafifletilmesi suretiyle işbu mahkemelerin "Ceza etkinliğini artırmak için hızlı yargılamayı sağlamak" ve ayrıca örgüt mensuplarının da bir aşamada yargılanmasının zorunlu ve faydalı olması gibi esasların öngörülmüş olduğu sözü edilen madde de son defa yapılan değişiklik münderecaatından anlaşıldığına ve işbu değişiklik muvacehesinde, 13. maddenin (b) bendinin uygulanabilmesi bakımından, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde açılmış bir davanın bulunması ve sıkıyönetim ilânından 3 ay önce işlenen suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan bu dava ile "umumi ve müsterek gaye içerisinde irtibatlı" olan bir suç olması gerekir. Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin sıkıyönetim ilânından 3 ay önce işlenmiş olan suçlarda yukarıda açıklanan anlamda "irtibatlı" mevcut olup olmadığı araştırılıp tesbit olunmadan, sırf suçun niteliğini nazara itibare alınarak sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevli olduğunun kabulü, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesi (a) bendinde açıklanan "sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olması" şeklinde ve bu nev'i suçlardan sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevlerini süre ile sınırlandırmaya yönelik kural ile bağdaşmaz. Kaldı ki siyasi partilerin her kademe ve yan kuruluşlarının yönetici ve üyelerinin sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlardan dolayı sıkıyönetim Kanununun 13. maddesindeki "zaman ve yer kaydına" bakılmaksızın bu mahkemelerde yargılanmalarının yapılmasını sağlamak maksadıyla 1402 sayılı Kanuna 2310 sayılı Kanunla ek 1. maddenin eklenmiş olması hususu da bu görüşe teyid etmektedir.

Her ne kadar sanıklara isnat olunan fiiller Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Nolu Kararının 4. maddesinde gösterilen ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olarak belirlenmiş suçlarda ise de; tetkik konusu fiillerin sıkıyönetim ilânından 3 ay önce 21. 4978..... tarihinde işlendiğine ve ayrıca sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koydu

herhangi bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş olduğunu zihne çıkararak dava dosyasında bir delil bulunmadığına ve bu durum muvacehesinde de 2301 sayılı Kanunla değiştirilen 1402 sayılı Kanunun 13. maddesi (a) bendinde yer alan sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş" olması ve (b) bendinde açıklanan "sıkıyönetim timleri mahkemelerinde elikennibus bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibat bulunması koşulları gerçekleşmediği ve göreve ilişkin usul hükümlerindeki değişikliğin geçmişe de (makabline) uygulanacağı cihetle, dava konusu ve21.5.1974..... tarihinde ıka edildiği ileri sürülen fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılmıyacağı görüşünde olduğumuzdan, uyumsuzluk konusu dava dosyasındaki fiilleri işledikleri iddia olunan sanıkların yargılanmalarının askeri/yararlı yerinde görülmesine ilişkin çoğunluk kararına bu gerekçe ile katılmıyoruz.

Üye

İsmail Özü

Üye

Servet Tüzün

Üye

Orhan Ertosun